

SAFE FOOD IN ACP
A PROGRAMME FUNDED BY THE EU

የምግብ ጥራትን በክፍሪካ ካሪቢያንና ፓሰፊክ ክገሮች የሚያጠናክር ፕሮግራም

Photo: Fotolia.com

**የዘርፍ ብቃት ክላራር መገምገሚያ መረጃ
የተማሪዎች ዘርፍ በኢትዮጵያ**

ኢዲስ ምንድነው?

ይህ ፕሮግራም በ 2010 ሲጀመር (ኮኪያሲፒ) በሚኬ ኮሚቴ የሚመራ ነው። ይህ ኮሚቴ በምግብ ጥራት ካይ በሚያተኩር አካላት ይረዳል። ፕሮግራሙ የሚተገበረው ከአፍሪካ ካሪቢያንና ፓስፊክ አገራት በሚደረግ ጥያቄ መሠረት ነው። የፕሮግራሙ ድጎማ የተደረገው በአውሮፓ ዩኒየን (29.5 ሚ ዩሮ / ካ4 ዓመት) የግብርና ውጤቶችን ወደ ውጭ ከሚኬኑ አገራት ነው።

የኢዲስ አካላዎች

የግብርና ተዋፅዖ የሆኑትን የተክኩችንና የእንሰሳት ምርቶችን ወደ አውሮፓ ዩኒየን ከሚኬኑ የአፍሪካ ካሪቢያንና ፓስፊክ አገሮች ያከተረጠና ጥራቱን የጠበቀ ምርት እንደሚኬኑ ያስችላል።

ኢዲስ እንዴት ያሰራል?

ኢዲስ በሀገራዊ ደረጃ ያኩ ምግብ አምራቶችን (እንሰሳትና ተክክ) እና በአገገዊ ድርጅቶች መካከል ያካሂደውን ግንኙነት ያጠናክራል። ከአካላትና አምራቶች ከገበሬዎች የተከያዩ ትኩረት በመስጠት ከኢኮኖሚው እድገትና ከድህነት ቅነሳ አስተዋጽኦ ያደርጋል።

ኢዲስ ምንን ያጠቃልላል?

ፕሮግራሙ ጥራታቸውን በጠበቀ የተቀነባበሩና ያከተቀነባበሩ የግብርና ውጤቶች ካይ ያተኩራል። የግብርና ምርቶች የራሳቸው የሆነ የብቃት ማረጋገጫ መሠረት ያካሂዳል። ሳኒቲሪና ፊት ሳኒቲሪ የቀጥጥር መሰመር እንደዚህ ይረዳል። ከሚሞረት አስከ መመገብ ድረስ ያካሂደውን ደረጃዎች ሁኔታውን አካሂዶ ብቃት እንደሚረገጥ ያደርጋል።

ቲሚቲም በኢትዮጵያ

በኢትዮጵያ ከሚመረቱት አትክልቶች መካከል ቲሚቲም ከፍተኛ ደረጃ ይይዛል። በ2005 ዓ.ም ቲሚቲም በ10654.6 ሄክታር ካይ የተተከሰ ሲሆን ከ158 ሺህ ትን በካይ ምርት ተመርቷል። ቲሚቲም በትናንሽና በመካከካኛ ደረጃ ባኩ እርሻዎች በብዛት ይመረታል። ከምግብ ብክነት በከፍተኛ ደረጃ ተጠቂ ነው።

የምግብ ደህንነትና ጥራት ደረጃዎች

- የግብርና ምርቶች ከአካም አቀፍ ደረጃዎች ጋር አከመጣጣም፤
- የኪሚካኮች በግብርና ምርቶች ውስጥ ያካሂደው መጠን መቀያየር እደዲስ የአውሮፓ ዩኒየን ስጎች መኖር፤
- የምግብ መመሪዎችን ከካንሰር አጋዛጭ የሆኑ ምግቦች እዲስ ትኩረት ከመስጠት

የግብርና ምርቶች የራስ የሆነ የብቃት ማረጋገጫ ምንድነው?

የምግብ ደህንነትና ጥራትን ተግባራዊ ከማድረግ ደንቦች የሚተገበሩበት ነው። እነዚህም ከሚሞረት አስከ ምርት መሠላብላብ፣ ክትራንስፖርት አስከ ማሸግ፣ ከሚተከሰሩ አስከ ማክፋፊጫ ያኩ የምርቶች ጥራት እንደጠበቅና የምርቶችን ፍላጎት ከእርሻ አስከ ጠረጴዛ ያካሂደው እንደጠበቅ ማድረግ ነው።

ይህ ተግባራዊ እንደሆነ የተከያዩ ባኩ ድርሻ አካላት ከመንግስት አካላት አስከ ገበሬዎች ድረስ ተሳታፊ እንደሆኑ ይደርጋል።

የራስ የሆኑ የብቃት ማረጋገጫ መሠረቶች

- ውስጣዊ እና ውጫዊ የክደት ሲስተሞች፤
- እያንዳንዱ ደረጃዎች የራሳቸው የብቃት ማረጋገጫ እንዲኖራቸው ማድረግ

የራስ የሆነ የብቃት ማረጋገጫ ምንድነው

በሚደረጉ እያንዳንዱ ሰንሰለታዊ ተግባራት በከፍተኛ ደረጃ ምርት ከቀማ፤ ማሻገ፤ ማቀናበርና ስርጭት ህግና ገበያ በሚያስቀምጠው መስፈርት ሚሚካት እንደሚቻለውና የተጠያቂነት ሰንሰለት እንዲኖር ይቻላል።

የራስ የሆነ የብቃት ማረጋገጫ የተመረኮዘበት

- የውስጥና የውጪ ማረጋገጫ እካሄድ
- እያንዳንዱ የሰንሰለታዊ ትስስር ተሳታፊ ማሚካት ያከበትን ተግባራት ያራምዳል
- በእያንዳንዱ ሰንሰለት ያካተቱት ተግባራትን መዝገብ እያያዝን ይጠቀማል
- የምግብ ጥንቃቄን ያረጋግጣል

የራስ የሆነ የብቃት ማረጋገጫ የተመረኮዘበት

- ሁኑም የሰንሰለት ተሳታፊዎች በእንደ ወጥ የምግብ ጥንቃቄ ደረጃዎችን እንዲሰሩ ያደርጋል
- ሁኑም ተሳታፊዎች ይታወቃሉ
- የገበያ ደንበኞችንና ተጠቃሚዎችን ሞስትና ይጨምራል
- ግኔፅነትን ያሻሽላል
- ከከፍተኛ የብቃት ማረጋገጫዎች አማራጭ ይሆናል

የሁኑም ተጠቃሚነት ማረጋገጫ

እያንዳንዱ ሰው ጥራቱን የጠበቀ ምግብ የመመገብ መብት አለው። የምግብ ጥራት ጥበቃ በአሁኑ ጊዜ በአገር በውጪ ሀገር እንገብጋቢ ሁኔታ ሆኗል። በዚህም መሰረት የተቆጣጣሪ ባክድርሻዎችን ጊዜናን በመቀላሰ የተሻከ መረጃን በመስጠትና በመንግስትና በግዙ ዘርፍ ያኩ ባክድርሻ አካላትን የበከጠ አብረው እንዲሰሩ ያቀራርባል።

የራስ የሆነ የብቃት ማረጋገጫ የሚሳተፉ

በኢትዮጵያ የቲማቲም ዘርፍ ያኩት ሁኑም ባክድርሻ አካላት ይሳተፋሉ። ተሳታፊዎቹ አምራች ነጋዴዎች ወጪ ካኪዎች እንዲሁም ግኔጋኩት ሰጪዎችን ያካትታል እነዚህ ተሳታፊዎች በግብርና ሚኒስቴር አትክፍትና ፍራፍራ አቀናባባሪዎችን የሆርቲካክቸር ኤማት ኤጂንሲንና የገበር ዩኒየን ማህበራትን ይወክላሉ። ይህ ፕሮጀክት በኢትዮጵያ መንግስት የሚፈጸምና በኢዲስ/EDES/ አሚዳጎም ነው የአካላት ተሳትፎ ድጋፍ ከዚህ አስራር መደበር ወሳኝ ሚና አለው

በከመረጃ

የኢትዮጵያደረጃዎችኤጃንሲ

የኢትዮጵያደረጃዎችኤጃንሲ - 13

ስልክቁጥር +251 (0)116-46-01-11

Email: info@ethiostandards.org

<http://www.ethiostandards.org>

አክሪማክግራ - ሰርቪስስ ኃ/የተ/የግ/ማ

ቤ 2ኛ ደረጃ ት/ቤትከጠገበ

ወክላይነት 5ኛ ፎብሊቁጥር 501

ስልክቁጥር +251 (0)910-84-83-72 / +251 (0)912-40-96-78

E-mail: akirmaagriservices@gmail.com

<http://www.akirmaagriservice.com>

EDES, a COLEACP programme

130, rue du Trône | B-1050 Brussels | Belgium

Tel : +32 (0)2 627 52 90 | Fax : +32 (0)2 627 52 99

Email : edes@coleacp.org | www.coleacp.org/edes

EDES is a programme funded by the European Union. This publication has been produced with the assistance of the European Union. The content of this publication is an output of EDES and the sole responsibility of COLEACP and can in no way be taken to reflect the views of the European Union and COLEACP partners.

